

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn

Tel: +358 18 528 600, Fax: +358 18 528 601

E-post: kansliet@miljohalsoskydd.ax

Hemsida: www.miljohalsoskydd.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Diarienummer
ÅMH-Pn 33/09 2008-1396

Beslutsdatum
16.12.2009

Sökanden

Ålands Fiskförädling Ab
Fiskehamnsvägen 10
AX-22710 Föglö

Ärende

Ålands Fiskförädling Ab (ÅF) anhåller om fortsatt tillstånd för fiskodling på fastighet Skötnabbudden, RNr 1:64 i Nåtö by, Lemland, nu med inriktning på odling av sik.

Den i ansökan avsedda verksamheten är tillståndspliktig enligt:

- 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd (miljöskyddslagen),
- 6 kap. 16 § punkt a) vattenlag (1996:61) för landskapet Åland (vattenlagen).

ÅF:s senaste ansökan om fortsatt fiskodlingsverksamhet vid Nåtö, Lemland, godkändes inte. Ålands miljöprövningsnämnd beviljade ett avvecklingstillstånd 15.01.2002. Ärendet återförvisades från Ålands förvaltningsdomstol 14.10.2003. Högsta förvaltningsdomstol väljer att inte överpröva ärendet 22.03.2005.

Sista kompletteringen till ansökan om miljötillstånd för fortsatt fiskodling vid Nåtö, Lemland, inkom 10.10.2008. ÅF anhåller nu om att odlingsenheten vid Nåtö ska bibehållas för odling av sik.

Ärendet har genom 5 § landskapslag (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet överförts från Ålands miljöprövningsnämnd till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 01.01.2008.

Beslut

Miljötillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) beviljar med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen Ålands Fiskförädling Ab miljötillstånd för odling av sik på fastighet Skötnabbudden, RNr 1:64 i Nåtö by, Lemland.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2012 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till det för fiskodlingsverksamheten erforderliga vattenområdet.

Nuvarande tillstånd för fiskodling vid Nåtö är i kraft till dess att detta beslut vunnit laga kraft.

Ansökan om nytt tillstånd ska lämnas till ÅMHM senast 01.07.2012. En förutsättning för att tillstånd för fortsatt verksamhet ska ges är att ny odlingsplats som uppfyller kraven i 3 § landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslax och lax i havet (fiskodlingsförordningen) anges i ansökan och att bästa tillgängliga teknik används. Till ansökningarna ska fogas en konkret plan för hur verksamheten ska utvecklas för att minska belastningen på vattenområdet.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en miljökonsekvensbedömning.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen:

1. Den totala mängden foder som årligen används i odlingsverksamheten får högst innehålla 1 260 kg fosfor och 10 500 kg kväve.
24 § punkt a) miljöskyddslagen
2. Tillståndshavaren ska sträva till att minska belastningen på vattenområdet som verksamheten ger upphov till och vid den dagliga skötseln noggrant beakta miljöskyddsaspekter. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt samt kontinuerligt sköta och underhålla anläggningarna så att minsta möjliga miljöförorening och störning av närliggande bebyggelse uppstår. Tillståndshavaren ska sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll.
4 kap. 7 § 1-2 mom. vattenlagen, 4 § miljöskyddslagen
3. Tillståndshavaren ska så långt det är möjligt införskaffa information om fodrets ursprung och framställning för att på så sätt försäkra att det framställts på ett miljömässigt godtagbart sätt.
7 § miljöskyddslagen
4. Tillståndshavaren ska hålla fiskodlingsanläggningarnas konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på den avsedda platsen och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.
För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet ska konstruktionerna utmärkas på ett av Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt godkänt sätt.
4 kap. 4 § vattenlagen

5. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i skötseljournal enligt villkor 8.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga skyddsinformationsblad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (1990:32).

Tvätt och färgning av kassar ska ske med minsta möjliga negativa påverkan på miljön och bör i mån av möjlighet helt undvikas.

4-5 §§ och 24 § punkt e) miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

6. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hanteras med hänsyn till principen om bästa tillgängliga teknik samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl. Avfallet ska återvinnas om det är tekniskt möjligt till en rimlig kostnad. Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för ifrågavarande avfall.

Fodersäckar och ensilageplast får enligt Ålands landskapsregerings beslut (2003:35) inte eldas upp i verksamheten utan måste lämnas hos godkänd mottagare.

All hantering av död fisk ska ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd anläggning enligt krav för behandling av animaliskt kategori III avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen ska redovisas i skötseljournal enligt villkor 8.

8a - 8f §§ landskapslag (1998:91) om renhållning

7. Om fisken i anläggningen konstateras eller misstänks ha en smittsam sjukdom som kan överföras från ett djur till ett annat eller en smittsam sjukdom som inte allmänt förekommer, ska sökanden underrätta ÅMHM och landskapsveterinären vid Ålands landskapsregering samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpningen av sjukdom ska avfallet behandlas i en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta.

4 kap. 4 § vattenlagen

8. För kontroll av verksamhetens miljökonsekvenser ska en skötseljournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- foderleverantör samt företagsmärkning
- mängden använt foder och dess innehåll
- de mängder fisk som tillförts odlingen samt bortförts från den

- förekomst av eventuella fisksjukdomar och behandling av dem samt fiskens medicinering och dödlighet
- hantering av död fisk enligt villkor 6
- använda kemikalier, inköp, förbrukning och lagerhållning
- typ och mängd avfall samt avfallets mottagare
- andra nödvändiga uppgifter om verksamheten

Journalen ska bevaras vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion eller tillställas myndigheten. ÅMHM ska årligen före utgången av februari tillställas ett årsammandrag på en för detta ändamål uppgjord blankett.

Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen

9. Tillståndshavaren ska på egen bekostnad låta utföra kontroller av fiskodlingens inverkan på vattendraget, inverkan på fiske och fiskbestånden på ett av myndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Om tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program ska ett förslag till alternativt program lämnas in till ÅMHM inom två månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan kontrollprogrammet senare ändras i samråd med ÅMHM eller i enlighet med 26 § 4 mom. miljöskyddslagen.

Resultaten av kontrollerna ska inlämnas till ÅMHM och Lemlands kommun. Dokument och resultat från kontrollprogrammet ska bevaras vid anläggningarna och kunna uppvisas för tillsynspersonal.

26 § miljöskyddslagen

10. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka anläggningen så att miljötillståndet följs. Personens namn och kontaktuppgifter ska meddelas till ÅMHM. Vid byte av ansvarig person ska uppgifterna uppdateras.

7 § miljöskyddslagen

11. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHM, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

24 § punkt d) miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) konstaterar, efter att ha prövat förutsättningarna för tillstånd, att verksamheten med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är förenliga med miljöskyddslagen och den lagstiftning som nämns i 10 § i samma lag fram till 31.12.2012. Vid avgörandet har myndigheten även beaktat förutsättningarna som gäller för verksamhetsutövaren enligt 7 § miljöskyddslagen. De villkor och föreskrifter som fastställts i beslutet har utformats så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan

utan att denna miljöhänsyn blir oskälig enligt 4 § miljöskyddslagen.

Ålands Fiskförädling Ab (ÅF) anhåller om tillstånd för odling av sik på fastighet Skötnabbudden, RNr 1:64 i Nåtö by, Lemland. Sökanden äger fastigheten. Det har bedrivits fiskodlingsverksamhet på fastigheten sedan 1992. Vid odlingsplatsen ifråga avser sökanden nu enbart producera sik avsedd för konsumtion. Vid odlingen sker ingen slakt, utan fisken transporteras till företagets centralslakteri i Degerby. På fastigheten finns en asfalterad plan och ett slutet kärl för färgning av företagets odlingskassar.

Sik kan i jämförelse med konventionell kassodling av regnbågslax anses vara en ny odlingsart. Kunskapen om odling av sik är mindre och det är därför omöjligt att odla sik under lika kontrollerade former som vid odling av regnbågslax i avseende på bland annat foderutnyttjande, tillväxt och svinn. Foderkoefficienten har enligt företagets redovisningar vid odling av sik varit runt 1,6, vilket kan jämföras med att foderkoefficienten vid odling av regnbågslax beräknas vara 1,15. Det sämre foderutnyttjandet i samband med att sikens foder innehåller högre halter av näringsämnen, gör att den specifika belastningen av kväve och fosfor vid odling av sik är betydligt högre än vid odling av regnbågslax.

Under år 2008 odlades ca 625 ton sik i Finland och även om sik ännu inte är en fullt utvecklad odlingsart, är det således inte fråga om pilotprojekt av ny art. Tekniken som används vid odling av sik är konventionell kassodling. Odling av sik kan därmed inte anses som en verksamhet som syftar till utprovning av ny teknik, vilken omnämns i 1 § fiskodlingsförordningen som verksamhet som inte behöver tillämpa förordningen. Anledningen till att sik inte omfattas av fiskodlingsförordningen är, enligt Fiskeribrådan vid Ålands landskapsregering, att det vid förordningens ikraftträdelse inte fanns tillgängligt forskningsunderlag för att definiera hur specifik belastning för sik skulle beräknas. Målsättningen med fiskodlingsförordningen är att de inre och strandnära odlingsplatserna ska flyttas till mer lämpliga odlingsplatser med högre vattenomsättning. ÅMHM bedömer att kraven i förordningen i fråga om krav på plats för fiskodling av regnbågslax och lax i havet även är tillämplig som riktlinje för konventionell kassodling av sik i havet.

Odlingsplatsens lämplighet

Enligt 4 kap. 6 § vattenlagen får vattenfarlig verksamhet endast utövas på plats eller platser där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningarna finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga, utan att oskäligt högre verksamhetskostnader uppstår till följd av platsvalet. ÅMHM konstaterar också att forskning visat att kuststräckor med goda förutsättningar för fiskodling har en hög vattenomsättning. Hög vattenomsättning medför att utspädningen är stor och att eventuella övergödningseffekter är svåra att mäta i odlingens närhet. Vid en bra lokalisering får man således små lokala effekter, men ett generellt tillskott av närsalter till havet.

Odlingen som avses i ansökan är anlagd vid en brygga, vilken är belägen i sundet mellan Yttre Kalvskär och Nåtö. Viken nordost om fiskodlingen är relativt grund och genomströmningen österut begränsas av vägbankarna mellan Skobbholm-Granholm, Granholm-Rödgrund och Rödgrund-Nåtö. Vattenområdet närmast odlingen avskärmas av holmarna Inre och Yttre Kalvskär. Ytterom dessa holmar och även

söderut finns ett öppnare och djupare vattenområde vid namn Korsöfjärden. Väster om Korsöfjärden finns ytterligare en mängd holmar, innan Ålands hav öppnar sig. Vattenområdet saknar isolerande djupgröpar och vattenutbytet påverkas en del av båttrafiken i de 7,3 meter och 2,5 meter djupa farlederna cirka 800 meter väster om odlingsplatsen. Enligt tidigare tillstånd är djupet vid odlingskassarna cirka 8-17 meter. För vattenområdet finns inte utfärdade kvalitetsnormer.

Enligt bilaga 1 i landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslox och lax i havet (fiskodlingsförordningen) är odlingsplatsen lokaliserad i ett område som klassas som yttre vatten med hög vattenomsättning.

Enligt den schematiska utredningen "Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland" (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet vid Nåtö fiskodling beräknats ha en yta på 6,74 km² och en öppenhet på 0,32. Öppenheten har beräknats genom att dividera summan av tvärsnittsareorna i de sund som avgränsar vattenområdet med områdets area multiplicerat med hundra. Öppenheten avspeglar vattenutbytestiden och är ett mått på ett områdes känslighet för övergödning. Fiskodlingarna som ingick i studien hade öppenhetsvärden inom intervallet 0,1-3,0. Ett öppenhetsvärde på 0,32 indikerar ett relativt lågt vattenutbyte.

Enligt 3 § om krav på plats för fiskodling i fiskodlingsförordningen får fiskodling med en årlig produktion som överstiger 25 ton endast bedrivas på plats som ligger 200 meter utanför de områden som i bilaga 1 anges som inre vatten med lägre vattenomsättning. Odlingsplatsen ska även i sin helhet vara belägen på område som är minst 10 meter djupt och ha ett öppenhetsvärde som är minst 0,75.

Odlingsplatsen vid Nåtö uppfyller därmed inte alla krav på plats för fiskodling som nämns i 3 § fiskodlingsförordningen. Odlingsplatsen är lokaliserad i ett område som klassas som yttre vattenområde, men djupet under kassarna är inte i sin helhet minst 10 meter och inte heller uppfylls kravet på öppenhetsvärde.

Enligt mätningar av vattenströmmar, "Strömrosor beräknade för Ålands fiskodlingar" (A. Engqvist, A&I Engqvist Konsult HB, 2007), bedöms vattnets medelström vid Nåtö fiskodling vara relativt god och riktningen är främst i nordlig eller sydlig riktning. Vattenströmmens sydliga riktning tyder dock på att den instängda viken norr om odlingsplatsen påverkas av belastningen från fiskodlingsverksamheten.

Målsättningen med 3 § fiskodlingsförordningen är att de inre och strandnära odlingsplatserna ska flyttas till mer lämpliga odlingsplatser med högre vattenomsättning. Fiskodling nämns inte i förordningen, men det kan konstateras att Nåtö fiskodlings strandnära lokalisering, det låga öppenhetsvärdet samt det att viken nordost om området är relativt grund och instängd går emot målsättningen i fiskodlingsförordningen. Tidigare använde färjtrafiken den 7,3 meter djupa farleden i närheten av odlingsplatsen och platsen påverkades en del av färjornas sug. Idag är det dock huvudsakligen den yttre 8,2 meter djupa farleden på drygt 3 km avstånd som används av färjorna och därmed har påverkan och vattenutbytet på grund av färjornas sug vid odlingsplatsen minskat markant.

ÅMHM finner det dock skäligt då det är fråga om en pågående verksamhet och utifrån den ovannämnda undersökningen om vattenströmmar i området att godkänna

platsen för odling av sik fram till 31.12.2012 i enlighet med 8 § 2 mom. fiskodlingsförordningen om ikraftträdande och övergångsbestämmelser, men i en något mindre omfattning än vad sökanden anhåller om i sin ansökan. Odlingsplatsens lokalisering och låga öppenhetsvärde gör området känsligt för belastning av övergödande ämnen och ÅMHM bedömer att verksamheten fram till 31.12.2012 ska begränsas och minskas något för att förebygga risk för försämring av vattenkvalitet i enlighet med 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen. Vid beräkning av omfattningen har myndigheten utgått från de förhållanden som gäller vid odling av sik och beräknat så att den totala belastningen av fosfor och kväve som tillförs vattenområdet från Nåtö fiskodling inte överstiger tidigare tillstånd.

Området nyttjas enligt ansökan inte för annan närings- eller yrkesverksamhet, men är relativt bebyggt inom en 2 km:s radie från odlingsplatsen. Bebyggelsen består till viss del av året runt bosättning, men huvudsakligen av fritidshus. I vattenområdet kring odlingen finns ett antal båthus och bryggor. Detta område söder om Mariehamn utnyttjas mycket sommartid av ortsbefolkning, stadsbor och turister för rekreation och fiske. Odlingsplatsen är även belägen i närheten av Nåtö-Jungfruskär naturreservat. För att i enlighet med de allmänna kravbestämmelserna i 2 kap. miljöskyddslagen undvika negativ miljöpåverkan och i enlighet med 4 kap. 4 § i vattenlagen måna om enskilda och allmänna intressen åläggs tillståndsinnehavaren i enlighet med miljöskyddslagen 24 och 26 §§ nödvändiga villkor och föreskrifter om hänsyn till samfärdseln och att hantera ämnen och avfall på ett miljömässigt godtagbart sätt. Vissa uppgifter i verksamheten ska även journalföras för tillsynen och kontrollen av att villkoren i tillståndet iakttas.

Vattnets kvalitet

Enligt 1 kap. 1 § vattenlagen ska vatten och vattenområden inom landskapet användas på det sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling. Ytvatten samt ekologiska förhållanden i saltsjön ska nyttjas, skyddas och vårdas så att en uthållig utveckling gagnar och så att där kan finnas sådana växt- och djursamhällen, som i huvudsak utgör naturliga inslag i dessa naturmiljöer.

Kontroll av odlingarnas miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsregering godkända, gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993, vilket reviderats år 2002 och 2007. ÅMHM delges kontinuerligt uppdaterad miljödata från fiskodlingens miljökontrollprogram. Under senaste revideringen gjordes en helhetlig provtagningsplan för åren 2008-2013. Enligt denna nya plan sker provtagning årligen vid samtliga fiskodlingsenheter där verksamhet bedrivs. Enligt undersökningar av vattenkvaliteten och havsbottnens tillstånd som utförts åren 1996 - 2008 har odlingens inverkan på vattenmiljön vid Nåtö fiskodling mestadels varit tydliga, utom de senaste åren då inverkan varit liten till måttlig. Resultaten från bottenfauna undersökningarna år 2000 och 2002 påvisar motstridiga resultat. Fluktuationer kan förväntas när analyser av naturen utförs, bland annat för att det är fråga om stickprov tagna under då rådande förhållanden. Vid bedömning av resultat från miljökontrollprogrammet anser ÅMHM att en helhetsanalys av hela provtagningsperioden behöver göras.

Tabell 1. Odlingens inverkan på vattenkvaliteten

År	Inverknningar på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass	Bottenfauna
1996	lindrig	något eutroft	god	
1997	tydlig	eutroft	nöjaktig	
1998	tydlig	något eutroft	god	
1999	tydlig	något eutroft	god	
2000	tydlig	eutroft	nöjaktig	betydligt förorenat
2001	tydlig	eutroft	nöjaktig	
2002	stor	hypertrof		obetydligt påverkat
2004	måttlig	mesotrof		
2006	liten			
2008	liten-måttlig			

ÅMHH konstaterar vid en helhetsanalys av ovanstående kontrollresultat att verksamheten, i den omfattning den bedrivits under föregående tillståndperiod, medfört en viss negativ inverkan på vattenmiljön och anser att verksamhetens belastning i området ska begränsas och minskas något vid Nåtö för att förebygga risk för försämring av vattenkvalitet i enlighet med 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen.

Verksamhetens belastning

Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen ska vattenfarlig verksamhet utövas så att ändamålet med verksamheten nås med minsta skada och olägenhet utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att verksamheten omöjliggörs. Av förarbetena till vattenlagen framgår att övergödning är ett av de största vattenvårdsproblemen i saltsjön. Myndigheten konstaterar att fiskodling innebär ett nettotillskott av närsalter till vattnet. Även om fiskodlingens bidrag till Östersjöns totala övergödningssproblem är relativt litet, är det ur ett åländskt perspektiv det största enskilda bidraget.

Enligt 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen ska den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan krävas för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten. Omfattningen av åliggande enligt 4 kap. 7 § 1 mom. ska bygga på tekniskt bästa möjliga lösning som är ekonomiskt möjlig för den typ av verksamhet som är ifråga. Myndigheten konstaterar att en minskning av belastningen från fiskodlingsverksamhet med dagens teknik i huvudsak kan uppnås genom att minska mängden genom fodret tillförda närsalter till vattnet. Hur stor belastningsminskningen kan bli begränsas dock av vilka krav på närsalter fisken har för bibehållen tillväxt och välmående, utfodringsteknik samt av de foder som finns tillgängliga på marknaden. Med beaktande av odlingens nya inriktning på sik och att den medfört en viss negativ inverkan på vattenmiljön har den totala mängd kväve och fosfor som fodret årligen får innehålla beräknats och justerats så att den totala belastningen till följd av bytet av fiskart inte ökar och att förutsättningar för tillstånd enligt 4 kap. 1, 2, 4 och 7 §§ vattenlagen ska föreligga.

ÅMHH bedömer, med beaktande av den inverkan odlingen haft på vattenmiljön, att tillståndsvillkoren är ändamålsenliga för att uppnå tillräckligt miljöskydd enligt 4 kap. vattenlagen. Verksamheten skulle enligt myndighetens beräkningar leda till en sammantagen årlig teoretisk belastning på vattenmiljön om 887 kg fosfor och 7 933 kg kväve. Beräkningen av belastningen har utgått från genomsnittliga värden av fodrets innehåll av kväve och fosfor, som sökanden angett i ansökan, samt

bedömningen att bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tillämpbar används. Vid odling av sik är fosfor- och kväveinnehållet i fodret i regel högre än motsvarande foder för regnbågslax. Vid beräkningen för Nåtö sikodling har myndigheten uppskattat den genomsnittliga foderkoefficienten (FK) till 1,5 och fodrets innehåll i genomsnitt till 0,9 % fosfor och 7,5 % kväve samt att fisken binder 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve. I bedömningen har såväl fiskens välmående, miljömässiga aspekter, uppgifter i ansökan samt redovisningar från tidigare års odlingsresultat beaktats. Den i havet utsläppta specifika belastningen blir enligt denna beräkning 10 gram fosfor och 85 gram kväve per kilogram producerad fisk. Den specifika belastningen är mycket högre än vad som gäller enligt fiskodlingsförordningen på grund av den höga foderkoefficienten samt att sikens foder innehåller högre halter av kväve och fosfor än för regnbågslax och lax. Om tillståndshavaren odlar enligt ovanstående innebär det att denne enligt myndighetens beräkningar kan odla cirka 93 ton.

Tabell 2. Myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Nya villkor för tillåtet närsaltsinnehåll i fodret	1260	10500
Tillåtet närsaltsinnehåll ger max. fodermängd	140000	140000
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,5)	93333	93333
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	373	2567
<i>Teoretisk belastning</i>	887	7933
<i>Specifik belastning</i>	<i>0,010</i>	<i>0,085</i>

ÅMHM konstaterar vidare att det foder som används vid fiskodling i Östersjön i huvudsak består av råvaror från fisk. Fiskodling innebär därmed en indirekt påverkan på ekosystemen, varför myndigheten anser att det är skäligt att sökanden i enlighet med kravet i 7 § miljöskyddslagen ska ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och kravet i 4 § miljöskyddslagen på förebyggande av skada därav. Sökanden ska så långt det är möjligt begära in uppgifter från leverantören om att fångst och tillverkning har skett enligt gällande lagar, överenskommelser och enligt miljömässigt godtagbara metoder och principer.

Sammanfattande motivering

ÅMHM konstaterar att kravet på sökandens rätt till det erforderliga vattenområdet är uppfyllt, men att platsen som avses i ansökan inte uppfyller alla krav på plats för fiskodling som nämns i 3 § fiskodlingsförordningen. Platsen lämpar sig därmed inte för fiskodlingsverksamhet i den omfattning och under den tid som anges i ansökan. ÅMHM finner det dock skäligt att platsen kan godkännas fram till 31.12.2012, då det är en pågående verksamhet och att ovan ställda villkor och föreskrifter utgör ett sådant skydd att verksamheten ej står i strid med enskilda och allmänna intressen. Detta ger företaget möjlighet att under tiden finna en ny odlingsplats för företagets verksamhet, som uppfyller alla krav på plats för fiskodling enligt fiskodlingsförordningen.

Fiskodlingsverksamhet medför ett nettotillskott av närsalter till havet, men då miljötillståndet innehåller villkor och föreskrifter för förebyggande av förorening och begränsning av fiskodlingsverksamhetens belastning, vilka ges med stöd av 24 och 26 §§ i miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, anser myndigheten att nyttan av att

verksamheten får bedrivas på den avsedda platsen fram till 31.12.2012 är betydlig i förhållande till den skada som kan följa av att verksamheten tillåts.

Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs. Verksamhetsutövaren svarar enligt 7 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, oavsett givna villkor, för att miljöförorening förebyggs, undanröjs och begränsas och för att försämring av vattenkvaliteten förhindras, så även efter det att verksamheten avslutats i enlighet med vad som sägs i 34 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen.

Med ovanstående motiveringar finner ÅMHM grund för beviljande av tillstånd för odling av sik vid fastighet Skötnabbudden, RNr 1:64 i Nåtö by, Lemland, fram till 31.12.2012.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs inte någon avgift i enlighet med punkt 9.1 i avgiftstaxa 2009 för ÅMHM, fastställd av Ålands landskapsregering genom beslut nr 312 S10 /31.12.2008.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Karta över odlingsplatsen
3. Besväransvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras i ÅMHM:s ärendeakt.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Ann-Sofi Wikingson
T.f. Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärende 2008-1396 (MPN-05-15), tillstånd för fortsatt fiskodling på fastighet Skötnabbuden, RNr 1:64 i Nåtö by, Lemland. Enligt slutgiltiga kompletteringen, gäller ansökan nu verksamhet med inriktning på odling av sik.

Bakgrund

Ålands miljöprövningsnämnd beviljade 15.01.2002 tillstånd till Ålands Fiskförädling Ab (ÅF) att under en avvecklingsperiod på två år bedriva fiskodling i havet vid Nåtö, Lemland, (MPN-00-136). ÅF besvärade sig över beslutet till Ålands förvaltningsdomstol som 14.10.2003 återförvisade ärendet till Ålands miljöprövningsnämnd. Högsta förvaltningsdomstol väljer att inte överpröva ärendet 22.03.2005.

Nåtö fiskodling kom att ingå i ÅF:s omstrukturering- och sammanslagningsansökan (MPN-01-64) 2008-1315, enligt en komplettering som inkom 19.02.2007. Detta ärende har kompletterats flera gånger. Den sista kompletteringen inkom 03.04.2008 och där framkom att ÅF slutligen vill bibehålla fiskodlingen vid Nåtö, Lemland, nu med inriktning på sik.

Ansökningarna har med anledning av 5 § landskapslag (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet överförts från Ålands miljöprövningsnämnd till ÅMHM 01.01.2008.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 6 - 27.10. 2009 på ÅMHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 6.10.2009. Vid delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Yttranden har inte inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har begärt och erhållit utlåtande enligt nedan:

- Miljöbyrån, Ålands landskapsregering, 26.10.2007
- Lemlands kommun, 17.11.2008
- Fiskeribyrån, Ålands landskapsregering, 16.09.2009

Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden. Sökanden inkom med svar på yttrandet 09.11.2009.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Meddelande om beslut delges offentligt genom annons i tidningen Åland samt genom anslag på ÅMHM:s anslagstavla. En kopia av beslutet finns under tiden framlagd för allmänheten hos ÅMHM. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHM:s hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. Vid delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.